

Gyermekrajzok

A gyermekrajz a gyermek tudatos és tudattalan érzelmei mellett akarati életük, szociabilitásuk és énképük, a világoz való viszonyuk megjelenése. Verbális üzenete maga a téma, non-verbális üzenete a kidolgozás módja, technikája, kompozíciója.

Képi nyelven megjelenített közlés!

Akiknél a beszédfejlődés lassabb, rajzolással közvetíti érzelmeiket.

A kisgyermek nem azt rajzolja le amit lát, hanem amit tud és ami a hozzáállása a dolgokhoz.

Rajz tudatos tanításával sémákba kényszerítjük, a kreativitásukat korlátozzuk, és gátoljuk a tudattalan élményeinek felszínre hozását.

Alaptényezői

- a kéz fejlettsége, harmonikus mozgása (kar, kéz, ujjak)
- biológiai és fizikai sajátságok
- csont, izomrendszer, és az idegrendszer fejlettsége
- látószervek épsége

Vizuális tényezők

4-5 éves korban alakul ki a tárgyak ábrázolása

- mennyire egységes a kép
- milyen feszültségre utaló tényezők vannak benne
- milyen képi megoldások
- milyen a tagolása
- milyen a ritmusa
- hol van a fő hangsúly
- mozgás jellege és iránya

Pszichológiai tényezők

- nyomhagyás öröme
- motoros érettség, felnőttek utánzása
- firkák 2-3 évesen
- görbült vonal
- alak-rajzok 3-4 éves kortól (kutya, ház, nap, ember, fa)
- 5 éves kortól részletező rajzok, fejlettebb kidolgozottság
- 6-7 éves kortól kevert érzelmi töltetű tárgyi elemek

Jelentés tartalmak

- statikus rajz = analitikus gondolkodás

- dinamikus rajzokon, a tárgyak nagyságbeli aránya, színe = szintetizáló gondolkodásmód (összegző, létrehozó struktúra)
- alakító képesség
- kicsi-nagy arányok
- vonalvezetés fejlettsége, magabiztossága

Telítettség = a vonalvezetés jellege, formaalakítás, felület kitöltöttség, minősége, nyomatéka, folyamatossága, zóna arányok, tér szimbolikák

Kifejező erő = a témának megfelelő képi jegyek

Egyensúly = kompozíció tér szimbolikus értelmezése

Térábrázolás = levegő perspektívában ábrázol egymás feletti sávokban mögöttes dolgokat

Rajzos tesztek

1. Saját család rajzolása: Instrukció: „Rajzold le a családotat!”
2. Másik család rajza: Instrukció: „Rajzolj egy családot, olyat, amelyet elképzelsz!”
3. Megváltoztatott család rajz: Instrukció: „Rajzold le a családotat úgy, hogy mindenki éppen csináljon valamit!” (kinetikus) Segít mobilizálni a gyerek érzelmeit, többletinformációt nyújtanak a családi dinamikáról.
4. Állatcsalád rajz: Instrukció: „Rajzolj egy állatcsaládot”
5. „Rajzolj le egy állatcsaládot úgy, hogy minden állat csináljon valamit! Rajzolj egész állatokat! ” (kinetikus)
6. Elvárásolt családrajz: Instrukció: „Képzeld el, hogy egy napra el lehet varázsolni valamilyen állattá a családtagjaidat. Rajzold le a családotat úgy, hogy el vannak varázsolva!”
7. Humoros család rajz: Instrukció: Rajzold le a családod tagjait! Mindenkit tréfásan, humorosan. Vedd elő a humorérzékedet, s bátran, tréfálkozva, akár karikatúraszerűen rajzolj le mindenkit. Fontos, hogy a rajz jellemző legyen az illetőre.”
8. Betekintést nyújt a családi játszmák világába.
9. 7. Fa-család rajz: családrajzot követően kérjük. A két rajzot összehasonlító elemzés alá vetjük, és mélyebb bepillantást kapunk. Közvetlenebbül tárulnak fel a tudat alatti tartalmak, az elhárító mechanizmusok fellazulnak. A családi vágyak, törekvések jelennek meg.
10. 8. Madárfészek rajz: Instrukció: „Rajzolj egy madárfészket!”
11. A szimbólum felszólító jellege a korai anya-gyerek kapcsolat, a biztos és a bizonytalan kötődés tudattalan projekciója.
12. Az állatrajzokban a leggyakoribb állatfajok a kutya, a macska, a ló, a ház körüli állatok és a közkedvelt állatkerti állatok. (Feuer Márta: A gyermekrajzok lélektana)

Kinetikus családrajz

- oldhatja a gyermek helyzeti szorongását, a rajzolás a gyermek számára ismerős, megszokott tevékenység;

- mutatja a gyermek viselkedését egy új, félig strukturált helyzetben;
- a személyiség olyan rétegeit képezi le, amelyek másként nehezen feltárhatók;
- kisebb gyerekeknél, akik még nehezen fogalmazznak szavakkal, helyettesíti a verbális közlést;
- az ábrázolás aktuális tartalmán túlmutató, keretet képez az én-involváltabb kérdések megbeszéléséhez;
- alkalmas a pszichoterápia vagy a tanácsadás során a terápiás változások követésére, azok objektiválására;
- lehetővé teszi annak vizsgálatát, hogyan észleli a gyermek a családtagok, a referenciacsoport és a számára fontos, más személyek interakcióit, viszonyulását egymáshoz.

Kinetikus családrajz

Apa leggyakoribb cselekvései az olvasás, a tévénézés és a munka (5–8%);

Anya általában főz, mosogat, vasal vagy porszívózik (5–16%);

A saját alak pedig játszik, eszik, sétál, lovagol, illetve tévét néz (5–13%).

A fiúk és lányok nem különböznek lényegesen az ábrázolt cselekvések gyakoriságában.

